

Nr 39.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till militärsättningsförordning m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott.

Genom en den 3 februari 1950 dagtecknad proposition, nr 96, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (militärsättningsförordning),

2) förordning angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, samt

3) förordning om upphävande av vissa bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om utgivande av skälig ersättningsfyllnad i de fall, där ersättning enligt de från och med den 1 juli 1950 gällande bestämmelserna om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår med lägre belopp än som kunnat utgå om äldre bestämmelser rörande ersättning och familjebidrag alltjämt skolat tillämpas beträffande olycksfall som inträffat och sjukdomar som yppats före nämnda dag;

dels ock till *Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1950/51 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

De vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse.

Gällande lydelse

av de mot vidstående förslag svarande bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.¹

Förslag

till

Förordning

om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (militärsättningsförordning).

Häriigenom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Varder i denna förordning avsedd värnpliktig, till manskap hörande fast anställd, icke ständigt tjänstgörande fast anställd eller frivillig under militärtjänstgöring å tid, då riket icke befinner sig i krig, skadad till följd av olycksfall eller ådrager sig person, som nu nämnts, annorledes under dylik tjänstgöring sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt nedan stadgade grunder.

I denna förordning avses

med värnpliktiga: värnpliktiga, som icke äro fast anställda vid krigsmakten;

med fast anställt manskap: dels innehavare av manskapsbeställningar på aktiv stat utom högbåtsmän och överfurirer, dels manskap över stat och på civilanställningsstat, dels ock musikelever;

med icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal: dels personal i krigsmaktens reserver utom pensionsavgången personal, dels bataljonsläkare vid fältläkarkåren, marinläkare av 2. graden vid stammen, ma-

1 §.

1 mom. Varder i denna förordning avsedd värnpliktig, till manskap hörande fast anställd, icke ständigt tjänstgörande fast anställd eller frivillig under militärtjänstgöring å tid, då riket icke befinner sig i krig, skadad till följd av olycksfall eller ådrager sig person, som nu nämnts, annorledes under dylik tjänstgöring sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt nedan stadgade grunder.

I denna förordning avses

med värnpliktig: *den som fullgör värnplikt*;

med fast anställt manskap: dels innehavare av manskapsbeställningar på aktiv stat utom högbåtsmän och överfurirer, dels manskap över *stat*, *dels* ock musikelever;

med icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal: dels personal i krigsmaktens reserver utom pensionsavgången personal, dels bataljonsläkare vid *fältläkarkåren*, *fältläkarstipendiater*, *marinläkare* av 2. graden vid stammen, marinläkarstipendiater,

¹ Förordningen är indelad i fyra kapitel med rubrikerna »Allmänna bestämmelser» (1—5 §§), »Ersättning för skada till följd av olycksfall» (6—7, 7 a, 8—14 och 16—18 §§), »Ersättning i anledning av sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall» (19, 21 och 23 §§) samt »Särskilda bestämmelser» (25—26 §§). De paragrafer, som utgöra motsvarigheter till paragrafer i förslaget, äro här återgivna i samma ordning som dessa.

(Gällande lydelse:)

rinläkarstipendiater, flygläkare av 2. graden på aktiv stat och bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren, dels ock indelt manskap; samt

med frivilliga: sådan i militärtjänstgöring frivilligt deltagande personal, som enligt Kungl. Maj:ts förordnande hänföres under denna förordning.

Kungl. Maj:t äger, då särskilda förhållanden anses böra därtill föranleda, besluta om ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med grunderna i denna förordning till annan än här förut avsedd person, som deltagar i militärtjänstgöring.

2 §.

Militärtjänstgöring anses hava varit för handen icke blott då vederbörande deltagit i sådan tjänstgöring utan även under tid,

då han eljest på grund av tjänstgöringen uppehållit sig inom kasernområde, fartyg eller annan förläggningsplats eller i omedelbart samband med tjänstgöringen lovligen uppehållit sig å allmän plats eller för allmänheten tillgänglig lokal inom tjänstgöringsorten eller den omgivning därav, där personal tillhörande manskapet vanligen vistas under fritid, samt

då han färdats till eller från tjänst-

(Föreslagen lydelse:)

flygläkare av 2. graden på aktiv stat och bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren, dels ock indelt manskap; samt

med *frivilliga: hemvärnspersonal samt sådan* i militärtjänstgöring frivilligt deltagande personal, som enligt *Konungens* förordnande hänföres under denna förordning.

2 mom. Ersättning utgives jämväl i anledning av skada eller sjukdom, som någon under tid, då riket icke befinner sig i krig, ådrager sig vid inskrivning till värnplikstjänstgöring eller vid prövning för vinnande av anställning såsom manskap eller under omständigheter, som enligt Konungens förordnande jämsställas därmed.

3 mom. Konungen äger, då särskilda förhållanden anses böra därtill föranleda, besluta om ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med grunderna i denna förordning till annan än här förut avsedd person, som deltagar i militärtjänstgöring.

2 §.

Militärtjänstgöring anses hava varit för handen icke blott då vederbörande deltagit i sådan tjänstgöring utan även under tid,

då han eljest på grund av tjänstgöringen uppehållit sig inom kasernområde, fartyg eller annan förläggningsplats eller i omedelbart samband med tjänstgöringen lovligen uppehållit sig å allmän plats inom tjänstgöringsorten eller den omgivning därav, där personal tillhörande manskapet vanligen vistas under fritid, samt

då han färdats till eller från tjänst-

(Gällande lydelse:)

göringen samt färden föranletts av och stått i omedelbart samband an-tingen med tjänstgöringen eller med permission eller annan ledighet.

Lika med militärtjänstgöring skall anses av militär myndighet kontrollerad frivillig utbildningskurs till gagn för rikets försvar.

19 §.

1. Sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses ådragen under militärtjänstgöring,

därest sjukdomen yppats under tjänstgöringen samt skälig anledning ej finnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill, samt

därest sjukdomen visserligen icke yppats under tjänstgöringen, men denna skäligen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

2. Beträffande ersättning i anledning av sjukdom, som i 1 mom. avses, skola, med nedan i detta kapitel angivna undantag och tillägg, bestämmelserna i 2 kap. om ersättning för skada till följd av olycksfall äga motsvarande tillämpning.

3 §.

1. Ersättningsärenden, som avses i denna förordning, avgöras med det undantag, som i 6 § angives, av riksförsäkringsanstalten.

Över beslut av riksförsäkringsanstalten i sådant ärende må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola ingivas till rådet eller i betalt brev med allmänna posten

(Föreslagen lydelse:)

göringen samt färden föranletts av och stått i omedelbart samband an-tingen med tjänstgöringen eller med permission eller annan ledighet.

Med militärtjänstgöring jämföras av militär myndighet kontrollerad frivillig utbildningskurs till gagn för rikets försvar ävensom i 1 § 2 mom. avsedd inskrivning eller prövning.

3 §.

Sjukdom, som utan att vara förorsakad av olycksfall yppas under militärtjänstgöring, skall anses vara ådragen under denna, såvida skälig anledning ej finnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Annan sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses vara ådragen under tjänstgöringen, därest denna skäligen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

Nedan givna bestämmelser angående skada till följd av olycksfall skola tillämpas även beträffande sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall; och skall därvid skadan anses hava inträffat den dag sjukdomen yppades.

4 §.

Ersättningsärenden, som avses i denna förordning, avgöras med de undantag, som i 6 och 7 §§ angivas, av riksförsäkringsanstalten.

Över beslut av riksförsäkringsanstalten i sådant ärende må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola hava inkommit till försäkringsrådet sist å trettionde

(Gällande lydelse:)

vara till rådet inkomna sist å trettonde dagen efter det klaganden av beslutet erhållit del, den dagen oräkнад, då sådant skedde.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan icke förts, till prövning upptaga ärende, som avses i denna paragraf.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

2. Med avseende å försäkringsrådets behandling av ifrågavarande ärenden skall gälla vad i 6 § i lagen om försäkringsrådet stadgas.

3. Försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens beslut i omförmälda ärenden meddelas kostnadsfritt.

14 §.

Uppkommer under militärtjänstgöring skada till följd av olycksfall, skall den skadades kompanichef eller motsvarande befäl ofördröjligen därom underrättas. Yppas skadan först sedan tjänstgöringen upphört, skall den skadade därom underrätta riksförsäkringsanstalten, därest han anser sig berättigad till ersättning enligt denna förordning.

Den skadade vare ock skyldig att underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som vederbörande militära myndighet eller riksförsäkringsanstalten må tillkalla.

6 §.

För skada till följd av olycksfall utgives i ersättning:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, under sjukdomstiden:

a) erforderlig läkarvård jämte läke-

(Föreslagen lydelse:)

*dagen efter den, då klaganden erhö*ll del av beslutet.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan icke förts, till prövning upptaga ärende, som avses i denna paragraf.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

Med avseende å försäkringsrådets behandling av ifrågavarande ärenden skall gälla vad i 6 § i lagen om försäkringsrådet stadgas.

Försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens beslut i omförmälda ärenden meddelas kostnadsfritt.

5 §.

Adrager sig någon under militärtjänstgöring skada, som avses i denna förordning, skall den skadades kompanichef eller motsvarande befäl ofördröjligen underrättas. Yppas skadan först sedan tjänstgöringen upphört, skall den som i anledning av skadan anser sig berättigad till ersättning enligt denna förordning därom underrätta riksförsäkringsanstalten.

Ersättningar.

6 §.

1 mom. Har någon skadats till följd av olycksfall, som ovan avses, skall i ersättning tillhandahållas honom erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga

(Gällande lydelse:)

medel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon och dylikt;

b) sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, bestämt i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan angives (hel sjukpenning) och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att sjukpenning utgår endast, för så vitt sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet och arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel; skolande hel sjukpenning utgå med belopp, som framgår av följande tabell:

Den årliga arbetsförtjänsten uppgår		Sjukpenningens belopp	
till (kronor)	men ej till (kronor)	kronor	öre
—	675	1	50
675	945	2	—
945	1 215	2	50
1 215	1 485	2	75
1 485	1 755	3	25
1 755	2 025	3	50
2 025	2 295	4	—
2 295	2 565	4	50
2 565	2 835	5	—
2 835	3 105	5	50
3 105	3 375	6	—
3 375	3 645	6	50
3 645	3 915	7	—
3 915	4 185	7	50
4 185	4 455	8	—
4 455	4 725	8	50
4 725	—	9	—

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid

(Föreslagen lydelse:)

särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, konstgjorda lemmar och glasögon, allt i den mån den skadade icke eljest äger erhålla sådana förmåner på statens bekostnad. Den skadade är skyldig underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som vederbörande militära myndighet eller riksförsäkringsanstalten må tillkalla. Kan läkarevård ej anskaffas utan oskälig omgång eller kostnad, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

Tillika gäldas behövlig kostnad för läkarbetyg, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt denna förordning eller för prövning huruvida ersättning bör utgå.

Erfordras förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som avses i första stycket, må, när skäl därtill prövas föreligga, i stället för nya hjälpmedel utgivas ersättning med ett årligt belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelsen, eller ett belopp för en gång, motsvarande sagda ersättnings kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

2 mom. Har olycksfallet medfört sjukdom, som varat mer än två dagar efter dagen för olycksfallet, utgives, där ej annat följer av 4 mom., från och med dagen efter sistnämnda dag sjukpenning så länge sjukdomen förorsakar förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en fjärdedel. Vid förlust av arbetsförmågan utgives för varje dag hel sjukpenning, bestämd i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan angives, och vid nedsättning av arbetsförmågan sjukpenning med det lägre belopp för dag

(Gällande lydelse:)

bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

a) livränta under tiden å ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar emot nedsättningen; med tillägg av belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som under 1) nämnts; dock att vid förlust av arbetsförmågan livräntan må, när den skadades tillstånd kräver särskild vård, med hänsyn härtill bestämmas till högre belopp än nyss är nämnt, likväl ej överstigande beloppet av den årliga arbetsförtjänsten, samt att livränta icke utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel;

b) sådan behandling, som må erfordras för höjande av arbetsförmågan.

På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, när synnerliga skäl därtill äro för handen, besluta, att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

Ersättning, varom i denna paragraf är stadgat, utgår icke till fast anställt manskap, så länge anställningen varar, ej heller till värnpliktiga, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal eller frivilliga för tid, under vilken tjänstgöringen varar. Beträffande ersättning enligt 1 a) skall dessutom gälla, att läkarvård och läkeme-

(Föreslagen lydelse:)

som svarar mot graden av nedsättningen.

Hel sjukpenning skall, där ej annat följer av vad i tredje och fjärde styckena stadgas, utgå med belopp som framgår av följande tabell, därvid sjukpenning med familjetillägg utgår, om den skadade sammanlever med hustru eller om den skadade har hemmavarande barn eller adoptivbarn under sexton år:

Den årliga arbetsförtjänsten uppgår		Sjukpenningens belopp			
till (kronor)	men ej till (kronor)	utan familjetillägg		med familjetillägg	
		kronor	öre	kronor	öre
—	1 785	3	50	5	—
1 785	2 040	4	—	5	50
2 040	2 295	4	50	6	—
2 295	2 805	5	—	6	50
2 805	3 315	6	—	7	50
3 315	3 825	7	—	8	50
3 825	4 335	8	—	9	50
4 335	4 845	9	—	10	50
4 845	5 355	10	—	11	50
5 355	5 865	11	—	12	50
5 865	6 375	12	—	13	50
6 375	6 885	13	—	14	50
6 885	—	14	—	15	50

Uppgår den skadades årliga arbetsförtjänst ej till ettusensexhundra kronor, skall beloppet av hel sjukpenning för tiden till och med den månad, varunder den skadade fyller aderton år, och för tiden från och med månaden näst efter den, varunder han fyllt sextiosju år, nedsättas till tre kronor, om den skadades årliga arbetsförtjänst uppgår till minst ettusentvåhundra kronor, och till två kronor, om den årliga arbetsförtjänsten understiger ettusentvåhundra kronor. Detsamma gäller beträffande sjukpenning för annan tid än nyss nämnts, såvida den skadades arbetsförmåga

(Gällande lydelse:)

del icke tillkomma den skadade för tid, under vilken han enligt därom gällande bestämmelser är berättigad att i anledning av skadan åtnjuta vård genom militär eller annan statlig myndighets försorg.

Kan vid sjukdom läkarvård ej utan oskäligen omgång eller kostnad anskaffas, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

Kostnad för läkarintyg eller annat intyg, som erfordras för bedömande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan efter militärtjänstgöringens upphörande, skall gäldas av riks försäkringsanstalten, därest intyget icke utfärdas på anmodan av vederbörande militära myndighet.

7 §.

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med 400 kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

till varje den avlidnes barn, som ej fyllt sexton år, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, eller adoptivbarn under nämnda ålder, som adopterats före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått samma ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten; samt till den avlidnes fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder, eller om båda föräldrarna

(Föreslagen lydelse:)

vid olycksfallet var höggradigt nedsatt i följd av lyte, kronisk sjukdom eller annan varaktig omständighet.

Har livränta utgått enligt 3 mom., motsvarande förlust av arbetsförmågan, skall hel sjukpenning under tid omedelbart därefter, med undantag för tid då den skadade i anledning av skadan är intagen å sjukvårdsanstalt, utgöra lägst en fyrahundradedel av sådan livräntas årsbelopp. Föreligger vårdbehov som i 3 mom. tredje stycket sägs, skall hänsyn därtill tagas vid nämnda årsbelopps beräkning.

3 mom. Har olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en tiondel, utgives, där ej annat följer av 4 mom., livränta under tiden, utgörande för år räknat

a) vid förlust av arbetsförmågan ett belopp motsvarande två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, beräknad på sätt i 9 § sägs, och

b) vid nedsättning av arbetsförmågan den del av nyssnämnda belopp som svarar mot graden av nedsättningen.

Medför olycksfallet förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst tre tiondelar, förhöjes livränta för tiden från och med månaden näst efter den, varunder den skadade fyllt aderton år, till och med den månad, varunder den skadade fyller sextiosju år, till ett årligt belopp, motsvarande

a) vid förlust av arbetsförmågan elva tolfjedelar av den skadades år-

(Gällande lydelse:)

eller adoptivföräldrarna leva, till båda gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, en livränta å ett årligt belopp, motsvarande värdet av det underhåll, de av den avlidne ätnjutit, dock högst en fjärdedel av den avlidnes arbetsförtjänst.

Där livräntor till efterlevande enligt nu angivna grunder skulle, för år räknat, tillsammans överstiga två tredjedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, skola de, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas till sammanlagt detta belopp. Härvid skall iakttagas, att livräntor till efterlevande make och barn eller adoptivbarn skola utgå före livränta till föräldrar eller adoptivföräldrar samt att förstnämnda livräntor skola i den mån så erfordras nedsättas i förhållande till vad på varje livräntetagare belöper.

Till änka, som uppbär livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äktenskap, utgives ett kapital för en gång, motsvarande tre fjärdedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

7 a §.

Å sjukpenning eller livränta i anledning av skada, som drabbat värnpliktig, skall utgå provisoriskt tillägg enligt nedan angivna grunder.

För tid då skadan förorsakar förlust av arbetsförmågan utgå tillägg till sjukpenning med en krona för dag räknat och tillägg till livränta med trettio kronor för månad räknat. För tid då skadan förorsakar nedsättning av arbetsförmågan utgår tillägg å sjukpenning eller livränta med en mot arbetsförmågans nedsättning sva-

(Föreslagen lydelse:)

liga arbetsförtjänst, beräknad på sätt i 9 § sägs, och

b) vid nedsättning av arbetsförmågan ett mot graden av nedsättningen svarande belopp av sagda arbetsförtjänst, minskat med en tolfedel av denna.

Medför olycksfallet förlust av arbetsförmågan och tillika behov av särskild vård som ej avses i 1 mom., förhöjes livränta under den tid förhållandet varar med ett årligt belopp, bestämt med hänsyn till vårdbehovets omfattning, högst ettusenåttahundra kronor för år räknat (vårdbidrag); och må sådan förhöjning utgå jämte förhöjning enligt föregående stycke.

På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

4 mom. Ersättning enligt 2 och 3 mom. utgår icke till fast anställt manskap, så länge anställningen varar, ej heller till värnpliktiga, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal eller frivilliga för tid, under vilken tjänstgöringen varar.

7 §.

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med femhundra kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka eller änklings, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en liv-

(Gällande lydelse:)

rande del av nyss angivna belopp; dock att tillägg icke utgår där ej arbetsförmågan är nedsatt med minst en femtedel.

Tillägg till livränta, som i anledning av den skadades död tillkommer make, barn eller adoptivbarn, utgår för månad räknat med så stor del av trettio kronor som svarar mot förhållandet mellan livräntan till den efterlevande och lägsta livränta till den skadade vid förlust av arbetsförmågan.

Beträffande provisoriskt tillägg enligt denna paragraf skall i tillämpliga delar gälla vad i denna förordning eller eljest är stadgat rörande sjukpenningen eller livräntan.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke äga tillämpning, där ersättnings-tillägg utgår enligt gällande bestämmelser om provisorisk förbättring av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring vid förstärkt försvarsberedskap m. m.

(Föreslagen lydelse:)

ränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp motsvarande en *tredjedel* av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

till varje den avlidnes barn som ej fyllt sexton år, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, eller adoptivbarn under nämnda ålder, som adopterats före olycksfallet, en livränta från dödsfallet till dess barnet uppnått samma ålder å ett årligt belopp motsvarande en *sjättedel* av arbetsförtjänsten; samt

till den avlidnes fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder eller, om båda föräldrarna eller adoptivföräldrarna leva, till båda gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, en livränta å ett årligt belopp motsvarande värdet av det underhåll de av den avlidne åtnjutit, dock högst en *fjärdedel* av den avlidnes arbetsförtjänst.

Där livräntor till efterlevande enligt nu angivna grunder skulle, för år räknat, tillsammans överstiga *fem sjättedelar* av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, skola de, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas till sammanlagt detta belopp. Härvid skall iakttagas, att livräntor till efterlevande make och barn eller adoptivbarn skola utgå före livränta till föräldrar eller adoptivföräldrar samt att förstnämnda livräntor skola i den mån så erfordras nedsättas i förhållande till vad på varje livräntetagare belöper.

Livränta till änklings skall ej utgå, med mindre han för sitt uppehälle varit av den avlidnas arbete beroende,

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

och må ej åtnjutas av änkring, som väsentligen åsidosatt den honom gentemot hustrun åliggande försörjningsplikt eller väsentligen åsidosätter sin försörjningsplikt mot makarnas barn eller adoptivbarn. Skall på grund av försumlighet, som nu sagts, livränta till änkring ej utgå, må försäkringsrådet besluta, att livräntan i stället skall utgå till den avlidnas barn eller adoptivbarn, som ej fyllt sexton år.

Till änka eller änkring, som upp-
bär livränta och före fyllda sextio år
ingår nytt äktenskap, utgives ett ka-
pital för en gång, motsvarande den av-
lidnes årliga arbetsförtjänst.

9 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skall hänsyn tagas ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att försörja sig genom arbete, utan även till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drivande av den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn jämväl därtill tagas.

8 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skall hänsyn tagas ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att försörja sig genom arbete, utan även till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drivande av den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn jämväl därtill tagas.

Undergår den skadade yrkesutbildning, som är ägnad att väsentligt minska skadans inverkan på hans förmåga att framdeles bereda sig arbetsinkomst och som, med hänsyn till skadans beskaffenhet, utbildningens omfattning och omständigheterna i övrigt, kan anses huvudsakligen syfta därtill, skall vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning under utbildningstiden även beaktas i vad mån

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

utbildningen medför hinder för den skadade att utföra förvärsarbete. Vid bedömning av arbetsförmågans nedläggning efter utbildningens upphörande må, om utbildningen kan antagas hava varaktigt minskat skadans inverkan på arbetsförmågan, skälig hänsyn tagas därtill.

8 §.

Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmäles, antages utgöra vid tiden för olycksfallet:

a) 2 700 kronor för värnpliktig, som fullgjort i 27 § 1 mom. B värnpliktslagen omförmäld fortsatt tjänstgöring för utbildning till officer;

b) 2 400 kronor för värnpliktig, som fullgjort i 27 § 1 mom. B värnpliktslagen omförmäld fortsatt tjänstgöring för utbildning till underofficer eller i 27 § 1 mom. C och D samma lag omförmäld fortsatt utbildning eller tjänstgöring, ävensom för annan värnpliktig, som tjänstgör efter det kalenderår, varunder han fyllt 28 år;

c) 2 160 kronor för annan värnpliktig, som tjänstgör efter det kalenderår, varunder han fyllt 22 år; samt

d) 1 764 kronor för värnpliktig, som icke avses under a)—c).

För fast anställt manskap, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal och frivilliga beräknas ifrågavarande arbetsförtjänst efter de grunder, som stadgas i 9 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete; dock må arbetsförtjänsten för fast anställt manskap vid bestämmande av sjukpenning för tid efter det kalenderår, då den skadade fyllt 20 år, eller av livränta icke beräknas till lägre belopp än tretusen kronor.

9 §.

Den skadades i 6 och 7 §§ omförmälda årliga arbetsförtjänst beräknas i överensstämmelse med 9 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Den årliga arbetsförtjänsten för den, som ådragit sig skadan under värnpliktstjänstgöring, må dock icke beräknas till lägre belopp än tretusensexhundra kronor. Detsamma gäller beträffande fast anställt manskap och hemvärnspersonal, då fråga är om sjukpenning för tid efter det kalenderår, under vilket den skadade fyllt tjugu år, eller om livränta.

(Gällande lydelse:)

10 §.

Riksförsäkringsanstalten må när som helst och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda den skadade vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan enligt läkares intyg kräver vård å sådan anstalt.

Vårdas den skadade efter tjänstgöringens eller anställningens slut å militär sjukvårdsanstalt, eller beredes honom av riksförsäkringsanstalten eller militär myndighet vård å civil sådan anstalt, må, med skäligt hänsynstagande till den skadades försörjningsplikt mot maka och andra anhöriga, som omförmälas i 7 §, till täckande av kostnaden för vården, å sjukpenning, som under tiden för vården tillkommer honom, avdragas högst hälften.

Riksförsäkringsanstalten äger ock att under viss tid i stället för livränta eller del därav bereda livräntetagare, som är hemfallen åt dryckenskap, ersättning i naturaförmåner samt, efter samtycke av livräntetagaren eller dennes målsman, bereda livräntetagare uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.

11 §.

Skall vid skada till följd av olycksfall av statsmedel utgå avlöning, pension eller annan ersättning, som icke avses i denna förordning men som helt eller delvis utgör understöd på grund av olycksfallet, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning, som understödes av statsmedel, avdrages från ersättning, som utgives enligt denna för-

(Föreslagen lydelse:)

10 §.

Har den skadade i anledning av skadan intagits å sjukvårdsanstalt, äger riksförsäkringsanstalten att å sjukpenning för vårdtiden avdraga en krona 50 öre för dag, dock högst hälften av sjukpenningen.

Riksförsäkringsanstalten äger ock att under viss tid i stället för sjukpenning eller livränta eller del därav bereda den, som är hemfallen åt dryckenskap eller allvarligt läkemedelsmissbruk, ersättning i naturaförmåner samt, efter samtycke av ersättningstagaren eller dennes målsman, bereda ersättningstagaren uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.

11 §.

1 mom. Skall av statsmedel utgå avlöning, pension eller annan ersättning, som icke avses i denna förordning men som helt eller delvis utgör understöd på grund av skadan, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning, som understödes av statsmedel, avdrages från ersättning, som utgives enligt denna förordning, vad i anledning av skadan

(Gällande lydelse:)

ordning, vad i anledning av olycksfallet för motsvarande ändamål från statens sida, av kassan eller pensionsinrättningen utgives för tid, under vilken ersättningen utgår; dock att i fråga om understöd från kassa eller pensionsinrättning sådant avdrag endast må ske, om kostnaden för understödet helt och hållet eller till minst en tredjedel bestritts av staten, och ej ske med större belopp än som skäliggen kan anses svara emot statens bidrag.

Såsom understöd, varom i första stycket sägs, skall ej anses pension, som tillförsäkrats den skadade på grund av viss levnadsålder och anställningstid eller eljest av annan anledning än den av olycksfallet förorsakade skadan. I fråga om pension, som utgår vid arbetsoförmåga i följd av olycksfallet, skall såsom sådant understöd anses allenast den del av pensionen, som överstiger det belopp, vartill rätt grundats genom anställningstiden.

Avdrag må icke göras för tilläggspension enligt lagen om folkpensionering eller för understöd enligt förordningen om invalidunderstöd eller för annat dylikt, allenast för behövan- de avsett understöd, och icke heller för ersättning enligt förordningen om blindhetersättning.

Är för den skadade lön bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet utan att därvid angivits, att å lönen avdrag må göras för livränta enligt denna förordning, skall vid tillämpningen av första stycket lönen till den del densamma motsvarar den skadade tillerkänd dylik livränta anses utgöra understöd på

(Föreslagen lydelse:)

för motsvarande ändamål från statens sida, av kassan eller pensionsinrättningen utgives för tid, under vilken ersättningen utgår; dock att i fråga om understöd från kassa eller pensionsinrättning sådant avdrag endast må ske, om kostnaden för understödet helt och hållet eller till minst en tredjedel bestritts av staten, och ej ske med större belopp än som skäliggen kan anses svara emot statens bidrag.

Såsom understöd, varom i första stycket sägs, skall ej anses pension, som tillförsäkrats den skadade på grund av viss levnadsålder och anställningstid eller eljest av annan anledning än skadan. Pension, som utgår vid arbetsoförmåga i följd av skadan eller till efterlevande, må ej anses såsom sådant understöd till högre belopp än som motsvarar tre fjärdedelar av den livränta, som, vårdbidrag till den skadade oräknat, tillkommer den skadade eller efterlevande. Till sådan framtida höjning av pensionen, som tillförsäkrats ersättningstagaren vid ökning i levnadskostnaderna, skall hänsyn icke tagas vid avdrags bestämmande.

Avdrag må icke göras för folkpension och ej heller för understöd, som är avsett allenast för behövan- de.

Innehar eller erhåller den skadade anställning med lön, bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet utan att därvid angivits, att å lönen avdrag må göras för livränta enligt denna förordning, skall vid tillämpningen av första stycket lönen till den del densamma motsvarar den skadade tillerkänd dylik livränta anses utgöra understöd på

(Gällande lydelse:)

grund av olycksfallet; dock må livräntan utgå om och i den mån särskilda förhållanden därtill föranleda.

(Föreslagen lydelse:)

grund av *skadan*; dock må livräntan utgå om och i den mån särskilda förhållanden därtill föranleda.

2 mom. *Har i anledning av skadan erkänd sjukkasse till den skadade utgivit sjukpenning, som enligt kassans stadgar ej må utgå samtidigt med ersättning enligt denna förordning, skall vid utgivande till den skadade av sjukpenning, som enligt denna förordning tillkommer honom för samma tid, på begäran av kassan göras avdrag för vad kassan utgivit och det avdragna beloppet utbetalas till kassan.*

Från ersättning, som belöper å tid för vilken ersättningstagaren åtnjutit folkpension eller bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn eller lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, skall på begäran av pensionsstyrelsen göras avdrag om och i den mån ersättningen skolat föranleda minskning av pensionen eller bidraget; och skall avdraget belopp utbetalas till pensionsstyrelsen.

3 mom. *Skall, i annat fall än ovan avses, enligt gällande bestämmelser understöd, som motsvarar ersättning enligt denna förordning, utgå på grund av den skadades anställning i kommunal eller enskild tjänst, göres avdrag från ersättningen enligt de grunder Konungen föreskriver.*

18 §.

Har olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste an-

12 §.

Har *olycksfall* föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste an-

(Gällande lydelse:)

ses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet för-
anletts därav, att den skadade varit
av starka drycker berusad, må ersätt-
ning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Lag samma vare, där den skadade
ej ställt sig till efterrättelse anord-
ning eller föreskrift om sjukhus- eller
läkarvård, som givits på grund av
denna förordning, så ock där genom
försummelse av den skadade under-
rättelse om olycksfallet enligt 14 §
icke lämnats; dock att nedsättning av
ersättningen ej må ske, såvida ej ska-
dan väsentligen förvärrats därigenom,
att den skadade i följd av förseelsen
kommit att sakna lämplig vård.

16 §.

Sedan riksförsäkringsanstalten er-
hållit kännedom om olycksfallet, skall
anstalten, så snart ske kan, ändå att
ansökan om ersättning icke blivit
gjord, besluta om de åtgärder, som
för den skadades vård må vara av nö-
den, samt bestämma den ersättning,
som enligt denna förordning skall ut-
givas.

(Föreslagen lydelse:)

ses hava gjort sig skyldig till grov
vårdslöshet, eller har olycksfallet för-
anletts därav, att den skadade varit
av starka drycker berusad, må ersätt-
ning enligt 6 § skäligen nedsättas.

*Skäligen nedsättning av ersättning
enligt 6 § må ock äga rum*, där den
skadade ej ställt sig till efterrättelse
anordning eller föreskrift om sjuk-
hus- eller läkarvård, som givits på
grund av denna förordning, så ock
där genom försummelse av den ska-
dade *underrättelse enligt 5 § icke läm-*
nats; dock att nedsättning av ersätt-
ningen ej må ske, såvida ej skadan
väsentligen förvärrats därigenom, att
den skadade i följd av förseelsen kom-
mit att sakna lämplig vård.

13 §.

Sedan riksförsäkringsanstalten er-
hållit kännedom om *skadan*, skall an-
stalten, så snart ske kan, ändå att an-
sökan om ersättning icke blivit gjord,
besluta om de åtgärder, som för den
skadades vård må vara av nöden, samt
bestämma den ersättning, som enligt
denna förordning skall utgivas.

*Kan ej med ledning av inkomna
handlingar eller eljest erhållna upp-
lysningar genast avgöras, huruvida er-
sättning bör utgå, skall, om sannolika
skäl därtill finnas, ersättning ändock
provisoriskt utgivas. Kan ej med led-
ning av erhållna upplysningar belop-
pet av sjukpenning eller livränta ge-
nast bestämmas, utgives provisoriskt
skäligt belopp. Ersättning, som enligt
vad nu är sagt blivit provisoriskt be-
stämd, utgives utan återbetalnings-
skyldighet, därest sedermera ersätt-
ningen bestämmas till lägre belopp
eller ersättning finnes icke böra utgå.*

(Gällande lydelse:)

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av riks försäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock, där fråga är om minskning eller indragning av ersättning, ej avse tid före den dag, då jämkningen beslutas.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av fördragan tills vidare lända till efterrättelse.

12 §.

Begravningshjälp ävensom kapital enligt 6 och 7 §§ utbetalas så fort ske kan samt sjukpenning för varje kalendervecka å veckans sista dag. Livränta utbetalas för varje månad, räknad från den dag, rätten till livränta inträtt, å månadens första dag utan återbetalningsskyldighet för månad, under vilken rätten till livränta upphört eller livränta minskats; dock skall riks försäkringsanstalten beträffande tiden för utbetalning av livräntetillägg, varom i 6 § 2a) förmåles, äga meddela sådana bestämmelser, som må anses lämpliga för vinnande av säkerhet, att tillägget användes för det därmed avsedda ändamålet. Sjukpenning och livränta må ock, med ersättningstagarens samtycke och utan återbetalningsskyldighet, utbetalas för längre betalningsterminer än nu är sagt. Uppkommer vid bestämmande av belopp, som skall utbetalas, bråktal av öre, utföres beloppet med närmast högre antal ören.

Har ersättningstagaren ej före utgången av året näst efter det, under

(Föreslagen lydelse:)

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av riks försäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock, där fråga är om minskning eller indragning av ersättning, ej avse tid före den dag, då jämkningen beslutas.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av fördragan tills vidare lända till efterrättelse.

14 §.

Begravningshjälp ävensom kapital enligt 6, 7 och 21 §§ utbetalas så fort ske kan. *Sjukpenning utbetalas för varje kalendervecka å veckans sista dag och livränta för varje månad, räknad från den dag, rätten till livränta inträtt, å månadens första dag; dock att jämväl sjukpenning må utbetalas månadsvis i förskott och att livränta må, med livräntetagarens samtycke, utbetalas för längre betalningsterminer än månad. Beträffande tiden för utbetalning av årlig ersättning enligt 6 § 1 mom. tredje stycket äger riks försäkringsanstalten meddela sådana bestämmelser, som må anses lämpliga för vinnande av säkerhet, att ersättningen användes för det därmed avsedda ändamålet. Förskottsvis utgiven ersättning för tid, under vilken rätten till ersättning upphör eller ersättningen minskas, må icke till någon del återkrävas.* Uppkommer vid bestämmande av belopp, som skall utbetalas, bråktal av öre, utföres beloppet med närmast högre antal ören.

Har ersättningstagaren ej före ut-

(Gällande lydelse:)

vilket ersättningsbelopp skolat utbetalas, vare sig uppburit beloppet eller hos riksförsäkringsanstalten påfordrat utbetalning av detsamma, är rätten till beloppets utfående förverkad.

Angående sättet för utbetalning av ersättning förordnar Kungl. Maj:t.

(Föreslagen lydelse:)

gången av året näst efter det, under vilket ersättningsbelopp skolat utbetalas, vare sig uppburit beloppet eller hos riksförsäkringsanstalten påfordrat utbetalning av detsamma, är rätten till beloppets utfående förverkad.

Angående sättet för utbetalning av ersättning förordnar *Konungen*.

17 §.

Har olycksfallet uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna förordning. Ej heller må, där olycksfall, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller genom grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.

13 §.

Äger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av olycksfallet må tillkomma honom enligt allmän lag eller särskild författning.

Vad i ersättning enligt denna förordning utgivits må av riksförsäkringsanstalten för statsverkets räkning sökas åter av den, som vållat skadan eller oberoende av vållande enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd, där ej även han drabbats av olycksfallet och på grund därav är berättigad till ersättning enligt denna förordning. På grund av vad i detta stycke sägs skall riksförsäkringsanstalten dock äga att återkräva allenast vad ersättningstagaren varit berättigad att utbekomma av den skadeståndspliktige.

15 §.

Har *skadan* uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna förordning. Ej heller må, där *skada*, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller genom grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.

16 §.

Äger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av *skadan* må tillkomma honom enligt allmän lag eller särskild författning.

Vad i ersättning enligt denna förordning utgivits må av riksförsäkringsanstalten för statsverkets räkning sökas åter av den, som vållat skadan eller oberoende av vållande enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd, där ej även han drabbats av olycksfallet och på grund därav är berättigad till ersättning enligt denna förordning. På grund av vad i detta stycke sägs skall riksförsäkringsanstalten dock äga att återkräva allenast vad ersättningstagaren varit berättigad att utbekomma av den skadeståndspliktige.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

Rätt till ersättning enligt denna förordning kan icke överlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

4 §.

Riksförsäkringsanstalten ävensom försäkringsrådet äga att till vidare utredning rörande tillämpning av någon i denna förordning given bestämmelse låta vid allmän domstol avhöra vittnen eller sakkunniga samt av vederbörande polismyndighet påfordra undersökning.

17 §.

Rätt till ersättning enligt denna förordning kan icke överlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

18 §.

Riksförsäkringsanstalten ävensom försäkringsrådet äga att till vidare utredning rörande tillämpning av någon i denna förordning given bestämmelse låta vid allmän domstol avhöra vittnen eller sakkunniga samt av vederbörande polismyndighet påfordra undersökning.

19 §.

Vad som finnes stadgat rörande skyldighet för arbetsgivare att till försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten lämna uppgifter, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, och rörande ansvar, då någon underlåter att lämna sådan uppgift eller lämnar vederliggen oriktig uppgift, äger motsvarande tillämpning beträffande uppgifter till ledning för bestämmande av ersättning enligt denna förordning.

21 §.

Den, som på grund av bestämmelserna i detta kapitel är berättigad till ersättning enligt 6 § eller 7 § b), må ej uppbära ersättningen för tid, varunder han är bosatt utom riket eller varunder han undergår frihetsstraff eller tvångsarbete eller enligt domstols förordnande är intagen i allmän uppfostringsanstalt.

20 §.

Sjukpenning eller livränta enligt denna förordning i anledning av sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, utgives ej för tid, varunder ersättningstagaren undergår frihetsstraff eller tvångsarbete eller är intagen i säkerhetsanstalt eller i skola tillhörande barna- och ungdomsvården.

21 §.

Är någon, som har rätt till sjukpenning eller livränta enligt denna

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

förordning, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger riksförsäkringsanstalten att med hans samtycke, när som helst, i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett kapital för en gång till belopp motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder. Har utbyte av ersättning mot kapital ägt rum, är rätten till vidare ersättning på grund av skadan förfallen.

22 §.

Har i 1 § avsedd person blivit borta, samt har all underrättelse om honom upphört, och kan skäligen antagas, att han omkommit till följd av olycksfall, som avses i denna förordning, äger anhörig, som i 7 § b) omförmäles, uppbära livränta efter de i 7 § stadgade grunder.

Riksförsäkringsanstalten är berättigad att av sådan anhörig, såsom villkor för utbetalning av livränta, fordra förklaring på heder och samvete, att han saknar varje underrättelse om den försvunne. I fråga om omyndig må sådan förklaring införas från förmyndaren.

Rätten till livränta upphör, därest den försvunne finnes vara vid liv eller hava avlidit av annan orsak än olycksfall som avses i denna förordning.

25 §.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, finnas erforderliga för förordningens tillämpning, meddelas av Kungl. Maj:t eller av de civila eller militära myndigheter, som av Kungl. Maj:t därtill bemyndigas.

23 §.

De närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen eller av myndighet, som Konungen bestämmer.

(Föreslagen lydelse:)

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950 och skall äga tillämpning beträffande skador, som inträffa efter den 30 juni 1950, och tillika lända till efter rättelse vid bestämmande av ersättning för tid därefter i anledning av sådan under tiden den 1 januari 1949—den 30 juni 1950 inträffad skada som avses i förordningen den 26 juni 1948 (nr 422) med särskilda bestämmelser rörande ersättning i vissa fall enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.

Förslag

till

Förordning**angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Ersättning, som jämlikt förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgives för tid efter den 30 juni 1950, skall bestämmas efter de nedan i denna förordning stadgade grunder, så ock ersättning, som jämlikt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgives för tid efter den 30 juni 1950 i anledning av skada som drabbat till fast anställt eller indelt manskap hörande person före den 1 januari 1949 eller som drabbat värnpliktig före den 1 juli 1950. Med kroppsskada (skada) avses i denna förordning även sjukdom som icke förorsakats av olycksfall; och skall sådan skada anses hava inträffat den dag sjukdomen yppades.

Rörande ersättningarnas utgivande skall, utöver vad denna förordning innehåller, i tillämpliga delar gälla vad i förordningarna den 18 juni 1909 och den 18 juni 1927 är stadgat.

2 mom. Konungen äger, i den mån sådant prövas skäligt, föreskriva att bestämmelserna i denna förordning, med de undantag eller avvikelser som finnas påkallade, skola tillämpas jämväl beträffande ersättning, som i annat fall än i 1 mom. sägs utgår jämlikt förordningen den 18 juni 1927 eller som utgives med tillämpning av grunderna i förordningen den 18 juni 1909 eller förordningen den 18 juni 1927 eller jämlikt förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring.

3 mom. Har jämlikt 6 § andra stycket förordningen den 18 juni 1927 utgivits kapital för en gång, skall vad i denna förordning stadgas om sjukpenning och om livränta till den skadade äga tillämpning allenast därest sådan ersättning eller provisoriskt tillägg därtill skolat utgå vid fortsatt tillämpning av de före den 1 juli 1950 gällande beräkningsgrunderna; och skall i sådant fall från ersättningen göras avdrag med det belopp för månad, efter vilket kapitalet beräknats.

2 §.

Den skadade äger rätt till erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av skadan nödiga särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, konstgjorda lemmar och glasögon. Kan läkarvård ej anskaffas utan oskälig omgång eller kostnad, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

Tillika gäldas behövlig kostnad för läkarbetyg, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt denna förordning eller för prövning huruvida ersättning bör utgå.

Erfordras förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som avses i första stycket, må, när skäl därtill provas föreligga, i stället för nya hjälpmedel utgivas ersättning med ett årligt belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelsen, eller ett belopp för en gång, motsvarande sagda ersättnings kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

3 §.

1 mom. Sjukhjälp enligt förordningen den 18 juni 1909 eller sjukpenning enligt förordningen den 18 juni 1927 under tid då kroppsskadan förorsakar förlust av arbetsförmågan (hel sjukhjälp eller sjukpenning) skall, där ej annat följer av vad i andra stycket stadgas, utgöra

a) om den skadade sammanlever med hustru eller har hemmavarande barn eller adoptivbarn under sexton år: åtta kronor 50 öre för dag intill utgången av den månad, varunder den skadade fyller tjugufem år, och från utgången av den månad, varunder han fyllt sextiosju år, samt eljest tio kronor 50 öre för dag;

b) i annat fall: sju kronor för dag intill utgången av den månad, varunder den skadade fyller tjugufem år, och från utgången av den månad, varunder han fyllt sextiosju år, samt eljest nio kronor för dag.

Har livränta utgått, motsvarande förlust av arbetsförmågan, skall hel sjukhjälp eller sjukpenning under tid omedelbart därefter, med undantag för tid då den skadade i anledning av skadan är intagen å sjukvårdsanstalt, utgöra för dag räknat lägst tre procent av sådan livräntas månadsbelopp enligt 4 §. Föreligger vårdbehov som i 4 § tredje stycket sägs, skall hänsyn därtill tagas vid nämnda månadsbelopps beräkning.

2 mom. Har den skadade i anledning av skadan intagits å sjukvårdsanstalt, äger riks försäkringsanstalten att å sjukhjälp eller sjukpenning för vårdtiden avdraga en krona 50 öre för dag.

3 mom. Sjukhjälp eller sjukpenning under tid, då skadan förorsakar nedsättning av arbetsförmågan med minst en fjärdedel, skall utgöra en mot graden av nedsättningen svarande del av hel sjukhjälp eller sjukpenning.

4 §.

Livränta till den skadade skall för månad räknat utgöra det belopp, som enligt följande tabell svarar mot graden av arbetsförmågans nedsättning (invaliditetsgraden) och den skadades ålder:

Invaliditetsgrad uttryckt i procent	Livräntans månadsbelopp i kronor	
	intill utgången av den månad, varunder den skadade fyller 25 år, och från utgången av den månad, varunder han fyllt 67 år	från utgången av den månad, varunder den skadade fyllt 25 år, intill utgången av den månad, varunder han fyller 67 år
10	20	20
12	24	24
14	28	28
15	30	30
16	32	32
18	36	36
20	40	40
25	50	50
30	65	70
33 ¹ / ₃	75	80
35	80	85
40	95	105
45	110	120
50	125	135
55	140	155
60	155	175
65	170	195
66 ² / ₃	175	200
70	185	215
75	200	235
80	215	255
85	230	280
90	245	310
100	275	350

Svarar invaliditetsgraden mot procenttal över tio, som icke finnes angivet i ovanstående tabell, skall livränta utgivas med det belopp för månad som enligt tabellen utgår vid närmast högre invaliditetsgrad.

Medför kroppsskadan förlust av arbetsförmågan och tillika behov av särskild vård som ej avses i 2 §, förhöjes livräntans ovan angivna belopp under den tid förhållandet varar med vårdbidrag, bestämt med hänsyn till vårdbehovets omfattning, dock högst etthundrafemtio kronor för månad räknat.

På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

5 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skola bestämmelserna i 8 § militärsättningsförordningen den 1950 (nr) lända till efterrättelse.

6 §.

Är den skadade behäftad med två eller flera i denna förordning avsedda kroppsskador, vilka samtidigt medföra rätt till ersättning såsom sjukhjälp,

sjukpenning eller livränta, skall ersättning för skadorna utgå gemensamt såsom för en skada.

7 §.

Därest ersättning enligt ovan stadgade grunder skulle understiga det belopp som vid utgången av juni månad 1950 tillkommer den skadade såsom ersättning enligt förordningarna den 18 juni 1909 och den 18 juni 1927 jämte, i förekommande fall, dyrtidstillägg och provisoriskt ersättningstillägg, skall ersättning för efterföljande tid i stället utgivas med oförändrat belopp intill dess arbetsförmågan väsentligen ökas eller ock minskas i sådan mån att ersättning enligt ovan stadgade grunder överstiger utgående ersättning jämte omförmälda tillägg.

Ersättningen må ej i något fall understiga det belopp som, fränsett provisoriskt ersättningstillägg, skolat vid oförändrade ersättningsgrunder utgå till den skadade såsom ersättning enligt förordningarna den 18 juni 1909 och den 18 juni 1927.

8 §.

Livränta, som tillkommer den skadades änka, skall utgöra etthundra-tjugufem kronor för månad räknat och livränta till varje därtill berättigat barn eller adoptivbarn sextiofem kronor för månad räknat. Livräntornas sammanlagda belopp för varje månad må dock icke överstiga trehundra-tjugu kronor. Erforderliga nedsättningar skola ske i förhållande till vad på varje livräntetagare belöper.

Livränta enligt förordningen den 18 juni 1927 till efterlevande som i första stycket sägs skall dock icke i något fall understiga det belopp som vid oförändrade ersättningsgrunder skolat utgå såsom livränta enligt sagda förordning jämte, i förekommande fall, dyrtidstillägg och provisoriskt ersättnings-tillägg. Livränta enligt förordningen den 18 juni 1909 till barn, som vid utgången av juni månad 1950 ej uppnått femton års ålder, skall utgå evad barnet fötts inom eller utom äktenskap och utgivas intill dess barnet fyllt sexton år.

Livränta till annan efterlevande skall utgöra det belopp för månad, varmed livräntan jämte dyrtidstillägg skolat utgivas enligt de vid utgången av juni månad 1950 gällande beräkningsgrunder.

Till änka, som uppbär livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äkten-skap, utgives ett kapital för en gång av fyratusen kronor.

9 §.

1 mom. För sjukavlöning, pension eller annat understöd, som utgår i anledning av kroppsskadan och helt eller delvis bestrides av staten, skall avdrag från ersättningen göras enligt grunderna i 11 § militärsättningsförordningen. Vid bestämmandet av avdrag för pension eller annat årligt understöd skall hänsyn tagas till storleken av de förmåner som voro ersättnings-tagaren tillförsäkrade vid utgången av juni månad 1950; och skall avdrag ske

ändå att ersättningstagaren ej var vid skadans inträffande tillförsäkrad sådant understöd.

Avdrag från ersättningen skall ock göras om och i den mån däremot svarande skadestånd enligt lag tillkommer ersättningstagaren, så ock i den mån med sådant skadestånd jämförlig ersättning utgår av statsmedel; i först nämnt fall må dock ersättningen utgå utan avdrag, därest ersättningstagaren å statsverket överlåtit mot ersättningen svarande fordran hos den skadeståndspliktige.

Avdrag som ovan sägs må icke föranleda till att lägre belopp av ersättningen utbetalas än som vid oförändrade ersättnings- och avdragsgrunder skolat tillkomma ersättningstagaren såsom ersättning jämte dyrtidstillägg och provisoriskt ersättningstillägg. Beloppet av provisoriskt ersättningstillägg enligt 4 § förordningen den 29 juni 1946 (nr 347) angående provisorisk förbättring av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring vid förstärkt försvarsberedskap m. m., beräknas efter den ortsgrupp, till vilken den skadade var att hänföra vid utgången av juni månad 1950.

2 mom. Har i anledning av skadan erkänd sjukkassa till den skadade utgivit sjukpenning, som enligt kassans stadgar ej må utgå samtidigt med ersättning enligt denna förordning, skall vid utgivande till den skadade av sjukhjälp eller sjukpenning, som enligt denna förordning tillkommer honom för samma tid, på begäran av kassan göras avdrag för vad kassan utgivit och det avdragna beloppet utbetalas till kassan.

Från ersättning, som belöper å tid för vilken ersättningstagaren åtnjutit folkpension eller bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn eller lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, skall på begäran av pensionsstyrelsen göras avdrag om och i den mån ersättningen skolat föranleda minskning av pensionen eller bidraget; och skall avdraget belopp utbetalas till pensionsstyrelsen.

10 §.

Rörande utbetalning av ersättning skall gälla vad i 14 § militärsättningsförordningen stadgas.

11 §.

Ovan givna bestämmelser angående storleken av livränta skola icke föranleda till höjning av livräntetillägg enligt 2 § 1 mom. eller 3 § 1 mom. första stycket förordningen den 17 maj 1940 (nr 333) om särskild ersättning i vissa fall för skada till följd av olycksfall vid flygning.

12 §.

Över beslut av riks försäkringsanstalten rörande ersättning, som avses i denna förordning, må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola hava inkommit till försäkringsrådet sist å trettionde dagen efter den, då klaganden erhöi del av beslutet.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan icke förts, till prövning upptaga ärende, som avses i första stycket.

Försäkringsrådets beslut meddelas kostnadsfritt.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

Med avseende å försäkringsrådets behandling av ifrågavarande ärenden skall gälla vad i 6 § lagen om försäkringsrådet stadgas.

13 §.

De närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av försäkringsrådet eller riks-försäkringsanstalten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950; och skall vad i äldre bestämmelser är stridande mot förordningens innehåll upphöra att gälla.

Förslag

till

Förordning

om upphävande av vissa bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.

Häri-genom förordnas, att nedan nämnda förordningar skola upphöra att gälla, nämligen

1) förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring;

2) förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring;

3) förordningen den 29 juni 1946 (nr 344) angående höjning av ersättningar, som utgå jämlikt förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring;

4) förordningen den 29 juni 1946 (nr 347) angående provisorisk förbättring av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring vid förstärkt försvarsberedskap m. m.;

5) förordningen den 29 juni 1946 (nr 348) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada; samt

6) förordningen den 26 juni 1948 (nr 422) med särskilda bestämmelser rörande ersättning i vissa fall enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.

Dock skall iakttagas,

dels att vad sagda förordningar innehålla beträffande ersättning och familjebidrag till den skadade eller efterlevande alltjämt skall äga tillämpning i avseende å ersättning och bidrag för tid före denna förordnings ikraftträdande,

dels att förordningarna den 18 juni 1927 och den 28 juni 1941 skola — där ej annat följer av denna dag utfärdad militärsättningsförordning (nr) och förordning angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (nr) — lända till efter rättelse jämväl vid bestämmande av annan ersättning i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före denna förordnings ikraftträdande.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1950.

Propositionen har, såvitt angår anvisande av anslag under fjärde huvudtiteln, hänvisats till statsutskottet samt i övrigt till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de genom propositionen framlagda författningsförslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Inledning.

Efter andra världskrigets utbrott ha vid flera tillfällen åtgärder vidtagits för att förbättra existensvillkoren för de under militärtjänstgöring skadade och deras efterlevande. Dessa åtgärder ha emellertid till väsentlig del erhållit karaktären av provisorier. En allmännare omprövning av ersättningsgrunderna på ifrågavarande område förutsattes skola ske i samband med socialvårdskommitténs översyn av lagstiftningen angående försäkring för olycksfall i arbete m. m. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 mars 1944 uppdrogs åt kommittén att överarbeta en av riks försäkringsanstalten verkställd utredning och att snarast möjligt inkomma med förslag till erforderliga nya bestämmelser rörande ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I avvaktan på slutförandet av socialvårdskommitténs utredning i ämnet vidtogos ytterligare provisoriska ändringar i ersättningsbestämmelserna. Så skedde senast år 1948, då ersättningsgrunderna för fast anställd personal och frivilliga i enlighet med förslag av kommittén anpassades efter de samtidigt beslutade, från och med den 1 januari 1949 gällande nya bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete. De provisoriska bestämmelserna rörande värnpliktiga bibehöllos oförändrade. Det förutsattes därvid, att definitiva bestämmelser skulle meddelas snarast möjligt.

Socialvårdskommittén avgav i januari 1949 betänkande med förslag till ändrade bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Efter remissbehandling har ärendet beretts inom försvarsdepartementet. I årets statsverksproposition har vid beräkningen av det under fjärde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, förutsatts att nya ersättningsbestämmelser skola träda i kraft den 1 juli detta år.

I februari 1949 avgav socialvårdskommittén betänkande med förslag till bestämmelser om tillägg av statsmedel åt vissa ersättningstagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. m. De däri förordade ersättningsförbättringarna komma att bli av betydelse för vissa grupper av skadad personal vid försvarsväsendet, men förslagen avse främst andra kategorier av ersättningstagare.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

En ny militärsättningsförordning och en särskild förordning angående omreglering av äldre ersättningar avses från och med 1 juli 1950 skola ersätta de nu gällande, i väsentliga delar endast provisoriska bestämmelserna om ersättningar till värnpliktiga och vissa andra kategorier av militär personal för kroppsskador, ådragna under militärtjänstgöringen.

I förslaget till militärsättningsförordning anpassas ersättningsgrunderna för värnpliktiga i framdeles inträffande skadefall efter de från 1949 års ingång gällande ersättningsgrunderna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Den beräknade årliga arbetsförtjänst, efter vilken ersättnings storlek bestämmes, föreslås för värnpliktig utgöra lägst 3 600 kronor; maximibeloppet föreslås liksom enligt olycksfallsförsäkringslagen utgöra 7 200 kronor. Sjukpenning till värnpliktig vid arbetsoförmåga föreslås utgå med lägst 7 kronor och högst 14 kronor för dag eller, om den skadade sammanlever med hustru eller har hemmavarande barn eller adoptivbarn under 16 år, lägst 8 kronor 50 öre och högst 15 kronor 50 öre för dag. Livränta till värnpliktig vid helinvaliditet utgör enligt förslaget intill 67 års ålder lägst 3 300 och högst 6 600 kronor för år, oräknat eventuellt vårdbidrag. För närvarande erhåller värnpliktig, som blir arbetsoförmögen i följd av skada under första tjänstgöringen, i allmänhet 6 kronor 30 öre för dag i sjukpenning eller 2 150 kronor 40 öre för år i livränta.

Enligt förslaget till omregleringsförordning avses de i äldre fall utgående ersättningarna, som enligt de provisoriska bestämmelserna äro mycket olika för olika kategorier av värnpliktiga, skola omräknas efter en enhetlig skala. Livräntan vid helinvaliditet föreslås för skadade i åldern 25—67 år till 4 200 kronor för år, oräknat eventuellt vårdbidrag. Omregleringsförordningen föreslås skola tillämpas även å vissa andra kategorier än värnpliktiga.

De nuvarande, av inkomstprövning beroende familjebidragen till skadade värnpliktiga m. fl. ävensom övriga provisoriskt införda tilläggsförmåner föreslås skola avvecklas. Genom en övergångsanordning sörjes för, att minskning

av förmånerna icke behöver uppkomma i de fall, där omreglerad ersättning skulle understiga nu utgående ersättning jämte familjebidrag.

Kostnaderna för ersättningsförbättringarna beräknas under nästa budgetår till omkring 2,5 miljoner kronor.

Socialvårdskommitténs förslag.

Socialvårdskommittén har föreslagit, att 1927 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skall ersättas av en ny förordning. Denna förordning (militärsättningsförordningen) avses skola tillämpas dels å skadefall, som inträffa efter förordningens ikraftträdande, dels å vissa dessförinnan men efter 1949 års ingång inträffade fall. Vidare har i en särskild förordning, omregleringsförordningen, framlagts förslag till bestämmelser angående ersättningar i äldre fall för tid efter förordningens ikraftträdande. Båda de föreslagna förordningarna syfta främst till en definitiv reglering av ersättningsgrunderna för värnpliktiga.

I motiveringen till den föreslagna nya *militärsättningsförordningen* har kommittén framhållit bland annat följande.

Ersättningarna enligt nämnda förordning liksom ersättningarna enligt olycksfallsförsäkringslagen avses utgöra kompensation för den av kroppsskadan förorsakade inkomstminskningen. Det har syntts kommittén vara tämligen självfallet, att ersättningar till skadade värnpliktiga böra i princip utmätas så, att de bli minst likvärdiga med de ersättningar, som enligt olycksfallsförsäkringslagen tillkomma skadade arbetstagare. Det förhållandet, att ersättning till värnpliktiga, liksom till vissa andra personalkategorier, utges icke blott för sådana skador och sjukdomar som omfattas av försäkringen för olycksfall i arbete och vissa yrkessjukdomar, utan även för andra under tjänstgöringen ådragna sjukdomar, utgör enligt kommitténs mening icke något bärande skäl för en nedpressning av ersättningsnivån. Denna utvidgning av ersättningsrätten får nämligen anses vara betingad av de särskilda sjukdomsrisker, som kunna vara förenade med tjänstgöringen. Ett förmånligt försäkringsskydd för de värnpliktiga — med avseende på såväl ersättningsrättens omfattning som ersättningarnas storlek — motiveras också med att deras övriga förmåner under tjänstgöringen äro blygsamma.

Som ett skäl mot en gradering av de värnpliktigas ersättningar vid kroppsskador i förhållande till deras civila inkomst åberopades, framhåller kommittén, vid tillkomsten av 1927 års förordning, att deras förmåner i övrigt icke rönt någon inverkan av de olika förhållandena i det civila livet. Detta argument har syntts kommittén föga bärkraftigt. Att de värnpliktiga icke erhålla kompensation för det ekonomiska avbräck, som de få vidkännas under tjänstgöringstiden, kan, anför kommittén, icke i och för sig motivera, att ersättning i anledning av ådragen kroppsskada skall utges efter mindre förmånliga grunder än vid olycksfall i avlönat arbete. Från principiella synpunkter skulle enligt kommitténs mening intet vara att erinra mot en så anordnad kombina-

tion av en standardskala och olycksfallsförsäkringslagens regler, att standardbeloppen finge överskridas, om ersättning enligt lagens regler vore förmånligare för den värnpliktige eller den efterlevande. Från praktisk synpunkt skulle visserligen ett sådant system å ena sidan ha den nackdelen, att en beräkning av den värnpliktiges årliga arbetsförtjänst kunde vara besvärlig att verkställa. Å andra sidan skulle systemets tillämpning dock medföra den fördelen, att anordningen med behovsprövade familjebidrag kunde avvecklas. Om skadade värnpliktiga tillförsäkrades ersättningar enligt de grunder, som efter 1948 års ändringar i olycksfallsförsäkringslagen gällde för annan militär personal och för de i civilt arbete skadade arbetstagarna, bleve förmånerna i vanliga fall tillräckliga, och en önskvärd enhetlighet i ersättningssystemet komme till stånd.

På dessa skäl, som närmare utvecklats i betänkandet, har kommittén förordat, att den årliga arbetsförtjänsten för de värnpliktiga i framdeles inträffande fall skall beräknas enligt grunderna i 9 § olycksfallsförsäkringslagen, dock med tillämpning av vissa särskilda minimibelopp. Vid minimibeloppens avvägning bör enligt kommittén beaktas dels att antalet av de fall i vilka skälighetsberäkning enligt 9 § olycksfallsförsäkringslagen måste göras, reduceras om relativt höga minimibelopp fastställas, dels ock att överkompensation såvitt möjligt bör undvikas. Det har synts kommittén lämpligt, att ett lägre minimibelopp tillämpas vid bestämmande av ersättning till den värnpliktige för tid innan han uppnått viss ålder och ett högre minimibelopp vid bestämmande av ersättning för tid därefter eller av ersättning till efterlevande. Kommittén har framhållit, att i fråga om arbetsinkomsternas variation med åldern stora skillnader föreligga mellan olika grupper av arbetstagare, men att skilda regler för olika yrkesgrupper icke lämpligen kunna uppställas i förevarande sammanhang. Vid stadgandets utformning bör enligt kommitténs mening hänsyn tagas till att en minimiregel redan gäller för fast anställt manskap och hemvärnspersonal, i det att arbetsförtjänsten för dem icke må beräknas till lägre belopp än 3 000 kronor vid bestämmande av sjukpenning efter utgången av det kalenderår, då den skadade fyllt 20 år, eller av livränta. Kommitténs majoritet¹ har stannat för att förorda ett för värnpliktiga, fast anställt manskap och hemvärnspersonal gemensamt stadgande av innehåll, att arbetsförtjänsten skall beräknas till minst 3 000 kronor vid bestämmande av ersättning till skadad, som fyllt 20 men högst 25 år, och att ett högre minimibelopp, 3 600 kronor, skall tillämpas vid bestämmande av ersättning till skadad över 25 år eller av ersättning till efterlevande. En minoritet² har ansett, att den av majoriteten sålunda föreslagna skillnaden mellan minimibeloppen är alltför försiktigt utmätt, och förordar att sistnämnda belopp höjes till 3 900 kronor.

I motiveringen till den föreslagna *omregleringsförordningen*, som har avseende å värnpliktiga m. fl., har kommittén inledningsvis erinrat om att vid

¹ Ordföranden, f. d. landshövdingen Eriksson, samt ledamöterna Birke, Hagård, Nordgren och Pettersson.

² Ledamöterna Bexelius, Hartmann och Höjer.

tagna ändringar i olycksfallsförsäkringslagens ersättningsbestämmelser erhållit tillämpning endast beträffande olycksfall, som inträffat efter det att de nya bestämmelserna trätt i kraft, samt att vid de under senare år företagna prolongationerna av dyrtidstilläggsbestämmelserna förutsatts, att kommittén vid sin översyn av olycksfallsförsäkringslagen skulle undersöka möjligheten av att åstadkomma skälig kompensation åt livräntetagare, som till följd av tidigare maximeringsregler eller eljest oförmånligare ersättningsgrunder kommit i avsevärt sämre ställning än de vid tillämpning av nyare bestämmelser skolat intaga.

Beträffande förslaget till omregleringsförordning har kommittén anfört, att det förhållandet att ändringar i olycksfallsförsäkringslagens ersättningsbestämmelser icke kommit dem tillgodo, som skadats före lagändringarna, icke hindrat att sådan återverkande kraft givits åt vissa ändringar i militärsättningsbestämmelserna. De år 1946 tillkomna provisoriska förbättringarna av värnpliktigas ersättningar enligt 1927 års förordning tillförsäkrades sålunda även dem som skadats innan bestämmelserna trätt i kraft. Samtidigt beslöts att enligt 1909 års förordning utgående ersättningar till såväl värnpliktiga som annan i förordningen avsedd personal (volontärer och stammanskap) skulle uppräknas i nivå med ersättningar enligt lägsta ersättningsklassen för värnpliktiga i 1927 års förordning. Ersättningar enligt de av kommittén nu föreslagna bestämmelserna för framdeles inträffande skador under värnpliktstjänstgöring (militärsättningsförordningen) bli, enligt vad kommittén framhållit, särskilt i de fall, då skadan medfört höggradig invaliditet eller lett till döden, i allmänhet avsevärt förmånligare än ersättningar enligt 1927 års förordning jämte därå utgående dyrtidstillägg. Om detta förslag skulle godtagas, kräver enligt kommitténs mening billigheten, att utgående ersättningar i äldre skadefall, som medfört alltjämt bestående höggradig invaliditet eller lett till den värnpliktiges död, samtidigt förbättras på sådant sätt, att de kunna anses bli åtminstone i stort sett likvärdiga med de genomsnittliga ersättningarna i nya fall.

Över socialvårdskommitténs betänkande ha yttranden avgivits av överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, försvarets socialbyrå, försvarets uppsynings- och personalvårdsnämnd, hemvärnsrådet, socialstyrelsen, försäkringsrådet, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, statskontoret, centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden, centralförbundet för befälsutbildning, försvarsväsendets underbefälsförbund, stiftelsen Kungafonden Med folket för fosterlandet och, i vad avser frågor som äga samband med översynen av olycksfallsförsäkringslagen, socialförsäkringsbolagens förening.

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, *statsrådet Vougt*, har i propositionen anfört bland annat följande:

»En revision av bestämmelserna angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har sedan länge varit aktuell. Behovet av ändrade bestämmelser är särskilt framträdande med avseende på de värnpliktiga. Ett flertal provisoriska ersättningsförbättringar ha genomförts, men ersättningarna äro ändock i stor utsträckning alltför låga för att tillförsäkra skadade och deras efterlevande en skälig levnadsstandard. Bestämmelserna äro i hög grad invecklade och svåröverskådliga.

Att revisionen måst uppskjutas beror därpå, att författningarna i ämnet ha nära sammanhang med lagen om försäkring för olycksfall i arbete, som jämväl är föremål för översyn. Denna översyn, som socialvårdskommittén har att företaga, är icke avslutad. I lagens ersättningsbestämmelser ha emellertid, på grundval av förslag från kommittén, företagits väsentliga ändringar, som trädde i kraft vid ingången av år 1949. Motsvarande ersättningsförbättringar tillförsäkrades samtidigt försvarets fast anställda och frivilliga personal, under det att de provisoriska bestämmelserna för värnpliktiga tills vidare bibehöllos oförändrade i avvaktan på förslag från kommittén till definitiva bestämmelser i ämnet.

Den viktigaste skillnaden mellan 1927 års militärsättningsförordning och den av kommittén föreslagna förordningen för framdeles inträffande skadefall är, att ersättningarna till skadade värnpliktiga och deras efterlevande enligt förslaget icke skola såsom nu utmätas efter vissa antagna årsförtjänster, oberoende av de skadades civila sysselsättningar och arbetsinkomster, utan bestämmas i förhållande till de enligt grunderna i olycksfallsförsäkringslagen beräknade årliga arbetsförtjänsterna, i den mån ersättningarna däri- genom komma att överstiga vissa minimibelopp. Särskilt i de fall, då skadan medför höggradig invaliditet eller leder till döden, bli ersättningarna enligt förslaget i allmänhet avsevärt förmånligare än ersättningarna enligt 1927 års förordning jämte därå utgående dyrtidstillägg.

Principiella erinringar mot de nämnda huvudgrunderna för den föreslagna nya militärsättningsförordningen ha framställts endast i ett fåtal av de avgivna yttrandena. Från praktisk synpunkt har i flera yttranden framhållits, att en beräkning enligt 9 § olycksfallsförsäkringslagen av värnpliktigs årliga arbetsförtjänst icke sällan kunde vara mycket vanskelig. I några yttranden har anförts, att det, då avsikten vore att vissa föreslagna bestämmelser skulle ägnas förnyade överväganden vid den fortsatta översynen av olycksfallsförsäkringslagen, hade varit önskvärt att förslag till ny militärsättningsförordning och förslag till reviderad olycksfallsförsäkringslag hade fått bedömas samtidigt.

För egen del ansluter jag mig till uppfattningen, att det hittillsvarande systemet med indelning av de värnpliktiga i fixa ersättningsklasser icke kan bibehållas. Den omständigheten, att de värnpliktigas förmåner under tjänstgöringen icke graderas i förhållande till det av tjänstgöringen föranledda inkomstbortfallet, torde, såsom kommittén framhållit, icke motivera, att ersättning till den, som i följd av kroppsskada åsamkas inkomstbortfall även efter tjänstgöringen, skall utgå efter mindre förmånliga grunder än vid olycksfall

i avlönat arbete. Att många värnpliktiga vid tiden för den första tjänstgöringen icke äro slutligt inplacerade i förvärvsarbete talar för att relativt höga minimibelopp böra stadgas för den årliga arbetsförtjänstens beräkning men bör icke föranleda, att de, som åtnjuta högre arbetsförtjänster, icke skola få sina ersättningar beräknade efter inkomstbortfalllets storlek. Jag delar sålunda kommitténs uppfattning i fråga om huvudprinciperna för de nya ersättningsbestämmelserna.

Efter de år 1948 företagna ändringarna i olycksfallsförsäkringslagen ha förutsättningar i stort sett erhållits för en i flera hänseenden mycket önskvärd reglering av ersättningsgrunderna för de under militärtjänstgöring skadade. Vid sådant förhållande bör denna reglering icke ytterligare uppskjutas av den anledningen att vissa bestämmelser i det föreliggande förslaget komma att upptagas till nytt övervägande vid den fortsatta översynen av olycksfallsförsäkringslagen. Dock bör givetvis iakttagas, att sådana ändringar, som skulle innebära ett olägligt föregripande av lagrevisionen, böra undvikas.

Beträffande minimibeloppen vid den årliga arbetsförtjänstens beräkning för värnpliktiga m. fl. har kommitténs majoritet förordat, att arbetsförtjänsten skall beräknas till lägst 3 000 kronor vid bestämmande av ersättning till den skadade mellan 20 och 25 års ålder och till lägst 3 600 kronor vid bestämmande av ersättning till den skadade efter 25 års ålder och ersättning till efterlevande. Minoriteten har ansett, att sistnämnda belopp borde bestämmas till 3 900 kronor. I flertalet yttranden har majoritetens förslag lämnats utan erinran. Minoritetens förslag har biträtts av socialstyrelsen och försäkringsrådets majoritet. Riksförsäkringsanstalten har, under hänvisning till socialstyrelsens statistik över löneläget år 1947, föreslagit ett enhetligt minimibelopp av 3 600 kronor. Nämnda statistik utvisade bland annat, att genomsnittliga löneinkomsten för manliga arbetare i åldrar över 18 år varit 3 603 kronor inom yrkesgruppen lantarbete och 4 584 kronor i lägsta dyrortsgruppen för anställda inom industri, hantverk, handel, transportväsen, allmän tjänst m. m.

Vid minimiersättningarnas bestämmande bör, såsom kommittén anført, beaktas å ena sidan att antalet fall, i vilka skälighetsprövning enligt 9 § olycksfallsförsäkringslagen måste äga rum, reduceras om relativt höga minimibelopp för arbetsförtjänsten fastställas, å andra sidan att en överkompensation, som kan bidra till att fixera sjuklighetstillstånden, bör såvitt möjligt undvikas. Det av kommittén föreslagna lägre minimibeloppet för värnpliktigas arbetsförtjänst torde kunna höjas utan att avsevärd risk av överkompensation uppkommer. Övervägande skäl synas tala för att i enlighet med riksförsäkringsanstaltens förslag ett enhetligt minimibelopp av 3 600 kronor bör fastställas för de värnpliktiga.

Kommitténs förslag angående omreglering av ersättningar till värnpliktiga m. fl. i äldre skadefall innebär att ersättningarna skola omräknas efter en enhetlig skala. En omräkning av värnpliktigas ersättningar i äldre fall efter de för nya fall föreslagna reglerna har kommittén funnit vara tämligen utesluten redan av praktiska skäl. Kommitténs majoritet har ansett, att ersätt-

ningarna vid de högsta invaliditetsgraderna borde uppräknas till en sådan nivå, att de kunde betraktas som ungefär likvärdiga med de genomsnittliga ersättningarna i nya fall. Härvid skulle underkompensation fortfarande föreligga i vissa fall och överkompensation uppkomma i andra fall, men båda dessa otillfredställande konsekvenser syntes ofrånkomliga. För skadade med medelsvår invaliditet innebär förslaget avsevärda förbättringar i flertalet fall, under det att inga eller endast små förbättringar tillfalla de lindrigt skadade.»

Utskottet.

Propositionen innefattar dels förslag till ny militärsättningsförordning, avsedd att ersätta den nu gällande förordningen av den 18 juni 1927, dels förslag till en särskild förordning angående omreglering av vissa ersättningar, som utgå enligt äldre bestämmelser på grund av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (omregleringsförordningen). Nämda båda förordningar innebära avsevärda förbättringar i ersättningshänseende för den personal, å vilken förordningarna ha avseende. Kostnaderna för dessa förbättringar ha i propositionen beräknats till omkring 2,5 miljoner kronor för det kommande budgetåret.

Vad först den nya militärsättningsförordningen beträffar ansluter sig denna nära till gällande bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagen. I förhållande till nuvarande bestämmelser i ämnet medför denna anslutning främst, att ersättningarna till skadade värnpliktiga och deras efterlevande icke skola utmätas efter vissa antagna årsförtjänster, oberoende av de skadades civila sysselsättningar och arbetsinkomster. Ersättningarna skola i stället, liksom enligt olycksfallsförsäkringslagen, utgå i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst, beräknad i överensstämmelse med 9 § nämnda lag. Den årliga arbetsförtjänsten för dem, som skadats under värnpliktstjänstgöring, må emellertid ej beräknas till lägre belopp än 3 600 kronor.

Principen att ersättningarna skola beräknas på grundval av den verkliga arbetsförtjänsten finner utskottet vara riktig. Såvitt utskottet kan finna torde svårigheter dock kunna yppas vid fastställandet av denna förtjänst. Det är här ofta fråga om personer, som ännu ej fått fast fot i förvärvslivet, ett förhållande som ytterligare kommer att accentueras, därest värnpliktsåldern, såsom föreslagits, sänkes till 19 år. Utskottet vill därför, i likhet med vad försvarets socialbyrå i avgivet yttrande anfört, understryka angelägenheten av att sådana fall, där tveksamhet kan råda om den sannolika arbetsförtjänsten, bliva på ett välvilligt sätt bedömda. Mot storleken av det föreslagna minimibeloppet har utskottet ej något att erinra.

Den föreslagna omregleringsförordningen avser uppräknning av ersättningar till värnpliktiga m. fl. enligt den nu gällande militärsättningsförordningen ävensom ersättningar enligt 1909 års förordning i ämnet. Dessa ersättningar

äro, som ovan anmärkts, betydligt lägre än de, som komma att utgå enligt de nya reglerna. En uppräknig av dessa ersättningar till belopp lika med dem, som skola följa enligt sistnämnda regler, har av praktiska skäl ansetts utesluten. Vad de äldre livräntorna till värnpliktiga m. fl. beträffar ha dessa vid de högsta invaliditetsgraderna föreslagits skola uppräknas till de belopp, som ungefärligen kunna anses motsvara genomsnittsbeloppen i nya fall. Inga eller endast små förbättringar komma att tillfalla personer, vilkas invaliditet är ringa. Även sjukhjälp, sjukpenning och efterlevandelivräntor enligt de äldre bestämmelserna ha i förslaget uppräknats till en nivå, som ligger nära de genomsnittliga belopp, som framdeles skola utgå.

Mot den sålunda föreslagna ordningen för en reglering av de äldre skadefallen har utskottet ej funnit anledning till anmärkning. De nya ersättningsbeloppen torde någorlunda väl tillgodose de personer, varom här är fråga.

Ej heller mot propositionen i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte

dels antaga de genom förevarande proposition framlagda förslagen till

1) förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (militärsättningsförordning),

2) förordning angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, samt

3) förordning om upphävande av vissa bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om utgivande av skälig ersättningsfyllnad i de fall, där ersättning enligt de från och med den 1 juli 1950 gällande bestämmelserna om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår med lägre belopp än som kunnat utgå om äldre bestämmelser rörande ersättning och familjebidrag alltjämt skolat tillämpas beträffande olycksfall som inträffat och sjukdomar som yppats före nämnda dag.

Stockholm den 27 april 1950.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Sten, Hallagård, Wi-
strand, Nils Elowsson, Bengtson och Weiland;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hellbacken*, Ryberg*,
Nilsson i Göteborg, Hagård, fröken Höjer, herrar Odhe och Andersson i Lin-
köping.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
